

Budapest

VIII., József-körut 29.

KITARTÁS

KÖLCSONÖSEN SEGÉLYEZO EGYESÜLET HETILAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel 12 korona.

Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 49.452/902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: benedekfalvi Dr. Luby Gyula máv. felügyelő és ügyész.

g a z g a t ó k: Kubik Béla orsz. képviselő, szigeti Barthos Andor m. k. kereskedelemügyi titkár, Fábíán Lajos mérnök, Horváth István mozdony-főszerező, Vécsey Frigyes máv. altiszt, Sándor Márkus máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálzási segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálzási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészége által, díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj címén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 15. számában kimutatott segélyösszeg 50.600 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 15. számában kimutatott segélyösszeg 20.676 korona 66 fillér.

Pusztulunk, veszünk!

Hova lett a magyar ősi jussa? Dobra került! És mi maradt meg neki? Semmi! Avagy tán a hiu ábránd, a multba merengés, vagy a jövő reménye is valami? Ez mind semmi — semmi!

Sajnálatos dolog, de így van! Őseink fegyverrel és vérrel szereztek meg e hazát. Volt idő, mikor terjedéki szempontból oly nagy volt, hogy csak a tenger jutott ahhoz a kiváló szerencséhez, hogy bennünket határoljon. Ma? Saját hazánkban idegenek vagyunk. Az idegen uralja e hazát. Hova jutottunk? Cannossába? S őszinte bűnbánással rebejük el a mea culpát?!

Az egész légkör, mely körülövezi hazánk földfeletti részét, a szenvedés és fájdalom egyesült jajkiáltásától van telítve.

Mi okozza ezt? Az elégtelenség!

Senki sincs megelégedve adott viszonyai között meglevő helyzetével. Mindenki egy szebb jövő reményében robotol. Mindenki segíteni akar magán. S erre képtelen.

Bezzeg, másként volt ez még 50 évvel ezelőtt. Igaz, hogy a városokban és kisközségekben czéh-rendszer volt. Mindenki féltékenyen vigyázott saját keretére. De legalább boldog volt a csizmadia, bognár, czipész, takács, szabó, kovács stb. stb. Nem küzdött a mindennapi élet küzdelmeivel. Biztosítva volt a betevő falatja. Nem kellett attól tartania, hogy lelkiismeretlen, fölös számú ellenlbasok kivesszik szájából a falatot.

Ha szorgalmas, tevékeny munkás ember volt, szerzett magának még vagyont is. Ha nem tudott szerezni, legalább tisztességgel, becsülettel eltartotta a családját, hozzátartozóit, sőt másokat is. Ha serény, munkálkodó volt, gyarapította vagyonát és nyugodt lelkiismerettel harapott a fűbe, mikor a magyarok Istene őt magához szólította.

Csak hogy azóta nagyon is megváltoztak a viszonyok. Mióta a „karok és rendek“ letün-

tek a pozsonyi dietáról, azóta itt — e hazában felfordult állapotok vannak.

Igaz ugyan, hogy már az Árpád-házi királyok alatt is idegen nemzetiségűek szereztek vagy donatio útján jutottak birtokhoz — csak hogy ezek magyarrá lettek; vagy pedig kénytelenek voltak innét kivándorolni, mert abszorbeáló törekvésük kudarcot vallott.

Hát mit gondolnak ezek az urak, hogy a mi hazafias érzületünk oly gyenge, hogy azt bármely idegen náczió képes magába olvasztani, minket tán felfalni is?!!

Ha végig tekintünk a történet lapjain, sajnosan kell meggyőződünk arról, hogy a bennünket szomszéd módjára körülvevő nemzetségek birtokpolitikája az volt, hogy egyre nagyobb birtokterületeket szerezzenek maguknak Magyarországon.

Kinek volt ez a politikája? Nem kutatjuk! De egyet tudunk, azt t. i. hogy főleg a németek iparkodtak felsőmagyarországi és a nyugoti határszéli megyékben, tehát a birodalom kiegészítő részével határolt területen maguknak obsideumot szerezni.

Mi volt e birtokvásárlásnak célja? A németesítés terjesztése.

Elérték? Nem!!!

De hát mit értek el? Elérték azt, hogy felébresztették törekvéseik iránt figyelmünket.

S mit tudtunk meg? Megtudtuk azt, hogy pusztulunk, veszünk. Birtokaink legnagyobb része idegen kézre jutott. Ott van Sopron-, Trencsén-, Szepes-, Nyitra-, Pozsony- és Zemplén-vármegyék legnagyobb része. Majdnem mind indigenák birtoklásába jutott. Sőt mi több! Csak nemrég sziszszent fel Zemplén-vármegye, hogy a megyei területből 195,000 hold idegen — német — uralom alatt nyög. De még ez sem a legnagyobb baj. Végre is, ha kihevertük a mohácsi vészt, tán ezt is elviselhetnénk. Növeli azonban ezen veszedelmet ama sajnálatos körülmény, hogy eme a magyarság rovására történő birtokszerzés nyomába sáskahadként betelepítik a német mezei

munkáshadat is, mely kiszorítja vérünket, a magyar földművelő munkásokat. Az ott lakó magyar munkásnépet nem foglalkoztatják, sem mezei, sem gazdasági munkában nem részesítik, nekik kenyeret nem adnak, kiszorítják; sőt mi több, kivándorlásra kényszerítik.

S ez a legnagyobb baj! Ezért pusztulunk, ezért veszünk!

Hol tesped II. Endre aranybullájának 26-ik cikkelye, mely világosan kimondja, hogy az idegen kézre jutott birtokot csak az ország fia válthatja vissza! S hol marad a magyar állam, mely eme körülmény hiányában azt a maga javára a fennálló törvények értelmében kell hogy kisajátítsa?!

Sajnos! Pusztulunk, veszünk. Lelkiismeret nélkül vagyunk ma, a holnap iránt is. A mig a magyar megfért a saját bőrében —, és belterjes gazdálkodást vitt véghez, addig se a mágnás, se a dzsentri, se a kisbirtokos nem pusztult. De a mióta elérhetetlen fantomok után lohol, egyeniségének meg nem felelő oltárokon áldoz, nyugot Európából impregnált szenvedélyeknek ellenállhatlan rabja, azóta a magyar pusztul és vész. —

Itt a tizenkettedik óra! Még megmenthetjük azt, a mi megmenthető. Ne legyünk kárhozatba sodró szenvedélyeinknek rabjai, ne legyünk romlással sújtó igényeinknek vazalussai.

Legyünk allhatatosak, erősek, valódi magyarok!

Utolsó eset.*)

Írta: Hódy Lajos dr.

Utolsó eset kérem, hogy én nyaralni mentem! Soha többé — mind örökké! Tíz esztendeje vagyok házas, azaz csak nős vagyok, de házam még nincs és feleségem a megmondhatója, hogy nem is lesz soha. Esküszöm az idej nyaralásomra!

Tíz évvel ezelőtt balsorsom a »Három szarvu csigához« címzett vendéglő kerti helyiségébe vitt, ahol éppen szüreti ünnepélyt tartottak.

Utolsó eset, hogy én szüreti ünnepélyre elmentem.

Temérdek lampion szórta szana-szét bágyadt fényét a tarka papíron keresztül. Hangos jókedv zavarta a száraz ribizli-bokrok áhitatos csendjét. Szólt a verkli és az egyik sarokban vigan dudált egy elázott pasas. Mert bor az volt bőven, bár az a gyanum, hogy nem Hegyalján, nem is az oldalán, hanem a gyomrában: a pinczében szüretelték, de szólót, azt nem találtam!

Ellenben ott találtam özvegy Terblieskáné, született Hólyag Esztert, aki elfeledtette velem a szőlő hiányát. Jobban megismerkedvén ugyanis, megengedte, hogy a nem létező szőlő helyett — őt csipkedhessem.

*) Mutatvány a szerző legközelebb megjelenő tárcza kötetéből.

Ha a tatárjárás és Mohács képtelen volt bennünket elpusztítani és megtörni — akkor semmiféle idegen igyekezet és hatalom nem lesz képes, bennünket leigázni vagy meghódítani. —

Magyarok voltunk ezer évvel ezelőtt, törekedjünk arra, hogy azok maradhassunk évezredek után is!

Balassa Antal.

Élet és eszme.

A »Kitartás« számára írta Fekete József.

A visszatérő husvétii harangok az Eszme fel-támadását zengik. A testet el lehet temetni, de az Ige örök. Ezt ha a földbe ássuk, kişerked, a göröngyön áttöri magát, új életre kél, csirázik és kalászba hajt. Az Eszme halhatatlan. Így tanítja az idealizmus.

De van-e az eszméknek hatásuk az életre? — ezt a kérdést vetjük föl magunknak és ez a kérdés izgat, ha a történelem lapjait forgatjuk.

Kétezer esztendő után megvalósultak-e már a krisztusi tanítások? Huszszor száz esztendő rengeteg hosszú idő és ennyi idő alatt tudtunk-e lelkileg átalakulni úgy, ahogy a Mester bennünket tanított? Van-e már egyenlőség, igazság, szeretet az emberek között? Jobbak, szelidebbek, nemesebbek lettünk-e azóta? Megszűnt-e már a harc, a gyűlölet, a bűn az emberek között?

A Krisztus utáni első századokban akadtak olyanok, kik leküzdötték magukban a fenekedő vadállatot, a bête humain-t, kik az isteni tanok hatása alatt csakugyan átalakultak homo novus-okká — igaz emberekké. Néhány százan. És mert lemondtak a földi gyöngyörökről, megvetették a mulandó élvezeteket, hogy bensőleg megtisztulva, megváltsák

Nagyon közlékeny természetű volt. Elmondta, hogy istenben boldogult ura a tavasszal halt meg s itt hagyta őt hatezer koronával és hat gyermekkel. Megborzadtam arra a gondolatra, hogy ez fordítva is történhetett volna.

En biz addig csipegettem a bájos özvegyi fűrtöket, hogy egészen mámoros lettem és egy másfél óráig tartó viharzó csárdás után úgy omlottam a bájos özvegy lábaihoz, mint egy szerelmes gyapjus zsák!

Utolsó eset, hogy ennyi csárdást tánczolok.

Szerelmet vallottam örületes szenvedélylyel. Megvallottam neki, hogy imádom, hogy nélküle nem tudnék élni, de azt is megvallottam sugva, hogy 37 forint 19 krajczár adósságom is van.

Utolsó eset, hogy az adósságomat bevallom.

Ő, az istennő fölemelt először a földről, mint mondá, azért, mert nem szereti a földhöz tapadt embereket, azután fölemelt magához és én a fölemelő tudat hatása alatt fölemelt föl néztem köröskörül.

Özvegy Terblieskáné, született Hólyag Eszter úgy borult a vállamra, mint egy rózsabokor! Az igaz, hogy sulyos bokor volt, fának is beillett volna!

Utolsó eset, hogy valaki a vállamra borult.

Mindegy! A nótához hiven »szüret után« volt az esküvőnk. Mind a ketten jól jártunk. Ő kapott egy igazi férjnek való fiatal hivatalnokot s ezután az én nevem után Töböz Töhötömnének hívták, én pedig kaptam egy feleségnek való asszonyt, aki több

magukat lelki fölemelkedésük szent ihletének erkölcsi varázsa alatt, *aszketáknak* nevezték őket. Kevesen voltak, alig egy maroknyi kiválasztott nép, mely csakhamar tönkrement, a nélkül, hogy nevüknél többet vagy más nyomot hagytak volna az emberiség történetében. Az élet hullámai összecsaptak fölöttük és elnyelték őket. Ezek a tiszta szívü, lángoló rajongók, kik eszmékért éltek, nem teremthették meg Krisztus országát a földön. Ők benső életet folytattak, benső forradalmat csináltak, a maguk lelkét idomították, de külső állandó hatást a társadalom széles rétegeire gyakorolni nem tudtak.

Ők voltak az igazi első keresztények, de a kereszténységet megalapítani a hatalmasok fegyverének volt fentartva. Az életben ideális eszközökkel átható, maradandó reformokat teremteni nem lehet. A történelem vérrel és erőszakkal dolgozik. A barbárok kiirtására csak barbár eszközök alkalmasak. Ha háboruban, a küzdelem felkorbácsolt szenvedélyeinek szikrázó hevében az egyik arczodat véresre verik, nem nyújthatod oda a másik arczodat is, mert akkor el vagy veszve. A ki lemondással felel a támadásra, vagy szelid önmegadással akar a barbárok fölött győzedelmeskedni, világi hatalomra nem juthat és keserűen fog csalódní idealizmusában. A történelem igazolja, hogy soha nem az aszketák győznek, hanem fegyveres erő és hatalom kellett hozzá, hogy a rómaikat legyőzzék, a régi világ helyébe újat, a barbarizmus helyett keresztény civilizációt teremtsenek. Csak a jelszók voltak újak, de az eszközök a régiek maradtak. A szelid hang a Jákobé, de a durva kéz Ezsaué. Az eszmék szabad szárnyalását az élet leggyorsabb haladása se követheti nyomon. Mert a szív és a lélek lendülete a magasba ragad, az embert az égiekkel köti össze, lábunkkal pedig a föld göröngyét tapossuk és a haladás minden lépését vérünkkel kell áztatni.

évi gyakorlattal bíró anya is volt egyuttal, kaptam vele hatezer koronát és hat — gyereket.

S mindehhez aránylag oly kevés fáradsággal jutottam.

Utolsó eset, hogy ily kevés fáradsággal jutottam valamihez.

Tíz esztendő óta egy vágyam volt csupán: a saját házamban lakni s békében éldegélve, fölnevelni a gyermekeimet, azaz hogy gyermekeinket, jobban mondva a feleségem gyermekeit?

Tíz esztendő óta várok s kuporgatok, végre találtam egy házat, amelynek az ára 8000 korona volt tehermentesen.

Utolsó eset, hogy egy házat vehettem volna tehermentesen!

Volt már 1800 korona megtakarított pénzem, ami a 6000 korona hozományjal együtt 7800 korona tőkét képviselt. Még 200 korona hiányzott. Most tavasszal történt, hogy 400 koronát örököltem a keresztanyám apai nagybátyjától.

Utolsó eset, hogy pénzt örököltem, mert az apámtól a nagy étvágyán kívül semmit se örököltem!

Hurráh! kiáltottam örömben. Meglesz a ház! Mondom a feleségemnek, hogy házat veszünk, kerttel, baromfióllal, méhessel és tehénistállóval! A feleségem nagyon örült a tervnek, de oda nyilatkozott, hogy mielőtt a vásárt megcsináljuk, menjünk el nyaralni. Ugyis van fölösleges kétszáz koronánk, abból pompásan nyaralhatunk.

Más az eszmék, más a történelem útja. Látjuk ezt közelebbi példákból is. Száz éve annak, hogy a francia nagy forradalom »a szabadság, testvériség és egyenlőség« elveit tüzte zászlójára. Ezen elvek lobogóját azóta többször vitték harcra. Nálunk 1848-ban. De nem uralkodik-e még mindig a hatalom a szabadság fölött? Csak más formában, mint azelőtt. Az új társadalmi rend nem hozta meg az egyenlőséget. Rang, vagyon, osztálykülönbség választja el a polgárokat egymástól most is. Azért nem is egyesülhetnek szeretetben testvérek gyanánt.

A humanizmus nagy eszméit hirdetjük váltig. Templomokban, iskolákban, a forumon, hol nyilvánosság előtt beszélünk, sajtóban, könyvekben, szobrok talapzatairól és a festők vásznairól az igazság szava, a jóság gyöngédsége és a szépség hangulatai szólnak hozzánk. Megihletik lelkünket. Ám követjük-e cselekedeteinkben, erkölcsünkben, egyéni viszonyainkban, mindennapos életküzdelmeinkben fölemelő ideáljaink vagy tiszta vágyaink és magasröptű eszméink isteni művészetét?

Ugy látszik, az ember kétféle gravitációt követ. Egyik felfelé, másik lefelé vonzza. Hol állapodhatunk meg, hogy igazi helyünket megtaláljuk? Ez a kérdés. Más szóval, van-e az eszményi és tapasztalati igazságoknak közös kémiájuk és miképen vegyülnek, hogyan vonzzák és taszítják egymást az eszmék és események?

A történelem azt tanítja, hogy minden korban voltak és vannak egyesek, kik erényekkel, szellemük ragyogásával és céljaik tisztaságával kiváltak a tömeg között, de azt is igazolja, hogy ezek a kiváló nagy férfiak mindig kivételes helyzetben, elszigetelve maradtak, vagy kiválóságuk martirjaivá lettek, ha csak bennök fajuk, nemzetük, vagy koruk életigazságai, alkalomszerű törekvései, és hasznos céljai nem nyertek tipikus kifejezést.

— Neked is jót fog tenni, — mondá az angyal, — a gyerekekre pedig valóságos áldás lesz.

Találgattuk, hová lehetne menni! Sorba vettük a »hazai« fürdőket mind. Az egyik nagyon drága volt, a másikban nincs jó ivóvíz, a harmadik nagyon messze van, a negyedikben nincs elég fa, az ötödikben nincs orvos, se patika és így tovább!

Végre fölfedeztük a Balaton partján Körtédit. Abban minden jó tulajdonság megvolt, amit kívántunk. Ott van orvos, patika, van elég fa, sőt erdő is; jó ivóvíz, nincs is nagyon messze s ami a fő: a prospektus szerint, igen olcsó az élet. Még Kneipp-kúra is van, bár ez nekünk nem kellett.

Utolsó eset, hogy egy fürdőhelyen még olyat is találjon az ember, ami nem is kell!

A feleségem leutazott Körtédibe, mert én a hivatalom miatt nem mehettam és kivett egy nyaralót 200 koronáért egész nyárra.

— Van benne, — mondja, — három szoba bebutorozva, szép veranda, kert, sőt megengedik, hogy mángolhassunk is.

Kivette pedig a lakást a fürdőigazgatótól, aki megvolt bizva a lakás bérbeadásával, mert a tulajdonos Pápán lakik.

A gyerekek számolgatták a napokat, mikor utazunk, a mappán nézegették: merre fekszik Körtédi, hány óra vasuton Siófokig, onnan mennyi ideig megy a gőzhajó; végre jobban tudtak mindent, mint a bensülöttek.

A nagy elvont erkölcsi eszmék tehát csak az egyéni lélek virágai, melyek a társadalom tömeglelkéből soha sem fakadhatnak, általános gyakorlati értékkel nem bírnak. Mert a tömegnek csak fizikai élete van és a társadalom ennek törvényét követi. Közös egységes tömegszellem, mely eszméket produkál, nincs. Mert a társadalom nem gondolkodik, nem érez, csak reális, tapasztalati életigazságokat ismer és ezeket követi. Gondolatai, érzelmei csak az egyéni léleknek vannak. Ideális vágyak, törekvések, elvont vezető eszmék csak egyesek lelkében fejlődnek, tenyésznek, virágoznak és mindig abból a benső meghasonlásból és reményből fakadnak, mely az embert életének szűk keretei között elégedetlenné és ha érzelmi bilincseiből lelkileg felszabadulni képes, boldoggá teszi. Az idealizmus egyesek szenvedéseiből és reményeiből kél.

Ez az oka annak, hogy a tömegek élén mindig egyesek vezetnek, de a társadalom csak akkor érti meg és követi őket, ha a földtől teljesen el nem szakadtak, eszméikkel koruk és embertársaik életének gyökereihez ragaszkodnak és az eszmék ezekből veszik éltető, tápláló és termékenyítő erejüket. Teljesen elvont értelmi és erkölcsi igazságok soha nem érvényesülnek, meg nem valósulhatnak. Ezek csak egyeseket alakíthatnak át benső érzelmeik vagy értelmi felfogásuk szerint, de a tömegekre átalakítólag, történelmileg hatni nem képesek.

A szellemi ideáloknak tehát nincs hatalmuk az élet fölött, hanem az élet nevel, fejleszt, érlel magának igazságokat, melyek megtermékenyítik, mint ahogy a csira és növénymag is mindig önmagát reprodukálja és ezáltal tartja fenn fajgyéniségének karakterét. Az elvont eszmék értelmünk és kedélyünk káprázatai, vágyódó, szenvedő lelkünk magtalan csillámlásai.

Azért az emberiség művelődési történelmében

utólag meg lehet állapítani a haladás szellemi irányát, de a történelmet előre kiszabott eszmei irányban vezetni lehetetlen.

Az eszmék és események kapcsolata és egymásra való hatásuk kémiai procezusa azon erőkiegyenlítés törvényétől függ, mely az egyéni lélek és a tömegélet fölött uralkodik. Ha élet és eszme, egyén és társadalom egymástól elszakadnak, kölcsönhatásuk megszűnik, de ha a fejlődés természetes útján haladnak, életünk nemesebb és eszméink reálisabbak lesznek.

Erre kell törekedni, de ezt csak úgy érhetjük el, ha eszményeinket az élethez merítjük és gyarló életünk nehéz súlyát a folytonos emelkedés, erkölcsi haladás és szellemi fejlődés meggyőződésének, törekvésének és reményeinek szárnyaihoz kötjük. Az ember sohse hagyja el a földet, de iparkodjék rajta mindig felemelkedni.

KÖZLEKEDÉS.

Uj helyi érdekű vasutak. Mig a mult évben csak két h. é. vasut: a 93 km. hosszú bánhida-pápai és az 50 km. hosszú kunszentmiklós-dunapataji vasut, összesen tehát csak 143 km. adatott át a forgalomnak, addig a folyó évben már idáig is biztosítva van az építés alatt levő következő, összesen 217 km. hosszú, öt h. é. vasut megnyitása: 1. *Hódmezővásárhely-Makó-Nagyszentmiklós* 51.6 km.; 2. *Halas-Bácsalmás Rigyicza* 72.4 km.; 3. *Sziszek-Caprag-Vrginmost* 58 km.; 4. *Tapolca-Keszthely* 26 km. és 5. a már megnyitott 9 km. hosszú *felsőőr-felsőölvői* vasut. Biztosítva van továbbá a következő h. é. vasutak építésének megkezdése és részben talán megnyitása is: 1. *Breznóbánya-Vereskő* 39 km.; 2. *Töketerebes-Varanó* 31 km.; 3. *Kecskemét-Lajosmizse-Jászkerek-*

Végre fölvirradt a dicső nap hajnala! Reggel utra keltünk és délben 1 órakor a gőzhajóval és nagy örömmel érkeztünk Körtédibe! A feleségem vezetett s mi büszkén követtük.

Negyedőrai gyaloglás után elértük a dombtetőt, ahol a nyaraló, reményeink s majdan bánataink tanyája állott. Az udvaron hetvenhét bagázsia egymás tetején fölhalmozva. Ahán! Megjötték a többi lakók is! Sajnos, kisült azonban, hogy a nekünk szóló lakást a Pápan lakó tulajdonos kiadta az igazgató tudtán kívül egy családnak, a melyik Brasóból utazott ide.

Utolsó eset, hogy egy lakást két lakó is kivegyen egyszerre!

Hosszas tárgyalás után este felé létre jött a kiegyezés, úgy, hogy másfél szobát foglaltunk el mi nyolczan, a másik másfelet pedig ők, oly hozzáadás-sal, hogy ők kilenczen lévén, a verandát egy órával tovább használhatták.

Másnap reggel fürödni mentünk, előbb azonban vettem nyolcz füzet fürdőjegyet, lefizettem a gyógydíjat, a zenedíjat, a szépítési alap díjat, a fürdőruhák őrzéséért járó díjat, beiratkoztam családotul a helybeli csónak-egyletbe, tagja lettem a tennisz-körnek és előfizettem a »Kneipp«-újságra egy egész évre.

Délután, mint új csónak-egyleti tag, csónakázni vittem a családomat, az ujonnan vásárolt ellentengernagyi sapkában feszítve. A pénztáros kis-

asszony azonban azzal a kijelentéssel lepott meg hogy a hajópark öt csónakból áll, azok közül három le van foglalva estig, kettő pedig tele van vízzel. Másnap változott a helyzet: kettő volt lefoglalva és három volt tele vízzel. Végre is kénytelen voltam már csak az ellentengernagyi sapka kedvéért is Balaton-Füredről hozatni benzines hajót drága pénzért!

Utolsó eset volt, hogy csónak-egyletbe beiratkoztam.

Nemsokára Olga leányomat felkérték, hogy énekeljen egy hangversenyen, melyet a föllállítandó »Kilátó« javára rendeznek. Megigértük. Ki is választott a leányom egy olasz, egy francia és egy magyar dalt. A hangverseny napján kapott egy névtelen levelet, hogy ha nem éneklé el a »Tekintetes ur« című dalt, hát kifütyülik!

A feleségem és leányom ideggöröcsöket, a rendezőség pedig tölem egy goromba levelet kapott.

Utolsó eset, hogy a leányomat hangversenyre felkérték.

Szombat estére tombolát hirdették. Levonultunk, Vettem mindegyiknek két tombolajegyet, a 40 fillér elköltöttem ételre és italra egy vagyont. és nem nyertünk semmit! Jobb is, mert a következő nyere-mények voltak: tiz ambó, nyolcz ternó, hat kvaternó, négy kvinternó és egy tombola. Az ambó volt két fogvájó, a ternó volt három fogvájó, a kvaternó az

egyháza 32 km.; 4. *Vác-Verőcze-Drégelypalánka* 67 km., összesen 169 km. Remélhető azonban, hogy ezeken kívül a folyó évben legalább még a következő h. é. vasutak ügye is fog dűlőre kerülni, esetleg építésük megkezdetni: *Kaba-Nádudvar* 9 km.; *Jász-*apáti-Vámosgyörk* 15 km.; *Zombor-Óbecse* 30 km.; *Nyékldádháza-Mezőcsát* 20 km.; *Körmend-Muraszombat* 60 km.; úgy, hogy a folyó évre 7—8 h. é. vasut megnyitása mintegy 300 km. hosszal várható.*

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A „vitarendezők“ czim alatt *Szathmáry Mór* orsz. képviselő az »Egyetértés« husvéti ünnepi számában igen érdekesen emlékezik meg a parlamenti vitát rendező triumviratusról. Igazgatóságunk illusztris tagjáról, *Kubik Béla* orsz. képviselőről a következőket írja:

»Soha szeretetreméltóbb három zsarnokot nem látott a világ. És szeretetreméltóságukban nincsen egy szemernyi szenvelgés. Olyan őszinték, igazak, mint a gyerekek, pedig erősek, higgadtak, komolyak mint a jó hadvezérek.

Itt van elsőnek:

Kubik Béla

Mert itt a primus inter pares ő. Kétségtelenül ő. Szentül meg vagyok győződve, hogy *Tóth János* a másik triumviratus, pedig alelnöke a pártnak, nem veszi tőlem rossz néven, hogy *Kukibot* teszem elsőnek.

Maga a megtestesült férfias erő. Nagy Frigyes híres őriás-ezredében is nagy számot tett volna pompás, daliás, izmos alakjával. Mikor párduczos díszmagyar ruhájában valami ünnepségen megjelenik, olyan, mintha a régmúlt idők hőseinek sorából

volt, — kérem, szó sincs róla, hogy négy fogvájó lett volna, dehoggy, — a kvaternó és kvinternó az előre elfogyott (!) a tombola pedig volt egy patent csizmahuzó, meg egy meleg kézszorítás a fürdőigazgatótól.

Utolsó eset, hogy tombolán részt vettem.

Volt minden héten kétszer táncmulatság, a leányom szeretett volna keringőzni, de a főrendező kijelentette, hogy az idevaló publikum csak a »Dunári« hangjaira tud keringőzni, az új cigány pedig azt csak most tanulja, tessék polkát táncolni.

Vasárnap »jótékony« bazár volt és velencei éj, mely a program szerint délután 4 órakor kezdődött; este 7 órakor leleplezték legnagyobb magyar költőnk mellszobrát, mely szobrot az összes balatonvidéki vármegyék áldozatkészségéből és homokkőből emeltek. A szobor-bizottsági elnök lendületes és hazafias szólamoktól duzzadó szavaira a tapintatosan informált és »köz-zene« czéljaira kirendelt sár-tapasztó banda a közszájon forgó »Oh du lieber Augustin« himnuszt rántotta rá!

Fölállították a »Tarka szinpad«-ot is (elég »tar« volt és kicsiny), természetesen helyes fölfogás szerint többféle színű deszkából és tarka függőnyvel! Az előadás az végkép »tarka« volt.

Befejezésül hajókirándulás volt a Balatonon. Alig hogy egy félórája mentünk, fekete felhők tornyosultak a láthatár és így a kirándulás sikere fölött is.

idézte volna elő valami csoda. És ez a nagy, erős ember, a ki, ha szónokol, úgy menydörög, mint Danton, s olyan öklei vannak, mint egy ókori gladiátornak: tele van gyöngédséggel, szinte gyermekes szelidséggel.

Soha kevesebb kevélységgel, soha több jámborsággal nem vezettek csatákat, mint a hogy *Kubik* vezette az ő csatáit. Hatalmas tényezővé lett a parlamentben. És úgy tud viselkedni, hogy az ellenség is szereti. Sohse hallottam róla kicsinylő, vagy haragos véleményt az ellentáborból sem. Ennek a titka pedig abban van, hogy őszinte ember. Őszinte, mikor haragos indulata kitör a közbeszólásokban; őszinte, mikor sorakoztatja a szónokokat, őszinte, a mikor dicséri őket, őszinte, a mikor korholja őket.

Minden pillanatban tisztán áll előtte a küzdelem állapotja. Statisztikája csalhatatlan a multra és csalhatatlan a jövőre. Ha ő azt mondja, hogy így lesz: mérget vehetsz rá, hogy úgy lesz. Mert ő tud számolni az emberek erősségével és gyöngétségével is. Ebben van a nyitja annak, hogy a triumviratus meg tudott szólaltatni olyan képviselőket is, akik huszonöt esztendő óta csak néma harczosai a parlamenti küzdelmeknek.

S ez csakugyan igaz is.

Az esernyő. Londonban egy gentleman a bankban járván, esernyőjét az előcsarnok sarkába állította s névjegyét tette reá, melyre a következő szavakat írta: »Ez az ernyő olyan ember tulajdona, akinek minden ököltése 200 kilogramm súlyu! Mindjárt visszajövök.« Egy fiatal naplopó, aki kétségkívül humoristának született, hamarosan elemelte az ernyőt s alábbi szavakat írta a czédulára: »Nekem olyan lábaim vannak, melyek óránként 18 kilométernyi sebességgel futnak . . . és én nem jövök többé vissza!«

A matrózok a köteleket helyi szokás szerint fogaikkal igyekeztek kibogozni. Félóra alatt a matrózok minden első foga, nemkülönben a vihar is kitört. Minden második ember rosszul lett, részben a vihartól, részben a kitört fogakra való tekintettel. A cigányok rimázkodtak a kapitánynak, hogy engedje őket kiszállni, mert ők félnek; természetesen a kérelem teljesítése a helyi viszonyok miatt zátonyra jutott. De mikor látták, hogy a tengernyi tengeri betegnek konyakot öntenek a szájába, a morék sorba jelentkeztek:

— Jáj nágyaságos, kégyélmés kápitány ur, odá vágyok, rossul vágyok!

Késő éjjel kerültünk haza, boszusággal telve, de legalább üres gyomorral. Aznapi Balatonnak főztek! Utolsó eset, mondhatom, hogy kirándulok a Balatonra!

Szabadságom letelt, a nyaralás pohara is betelt, a 400 korona eluszott (kettős könyvvitel szerint 800), akárcsak a Pisti fiam szalmakalapja, amit a hajóról beleejtett a vízbe. Most ott vagyok megint, ahol elkezdtem, nem vehettem meg a kiszemelt házat kerttel, méhessel és tehén-istállóval!

Utolsó eset volt, — esküszöm — hogy nyaralni mentem.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Az öreg révész.

*Nyugszik a komp napról-napra,
A fövényes parthoz kötve,
Tétlenül reng lennt a vízben
A kötélnek laza öble.
Ócska kötél foszló szála,
Amíg a hab rázza, rázza,
Messzeszállott szép napokról
Álmodozik ázva-fázva...*

*Öreg révész emlékében
Ott is csak a mult kísértget:
Hej! másként volt hajdanában,
Jobb a világ, szebb az élet:
Az utasok erre jártak
— Ki kocsin, ki gyalog szerrel —
Kikötöttek öreg este
S eloldoztak kora reggel!*

*Százszor esett, hogy az utas
Nem is fért be mind a kompba
S nehéz terhét a kötélén
Négy legény is huzta — vonta...
Most?... Az öreg révészgazda
Maga látja el a révet,
Segítségre mért szorulna?...
— Egymaga is elhenyélhet!*

*Zajos volt itt minden akkor,
Most meg olyan csendes, néma!
— Egypár régi ismerős, ha
Idekerül néha-néha...
Azoknak sincs erre kedvök
— Elvetődnek megszokásból,
No meg... mert ugy emberségből
Nem jutnak át sehol máshol!...*

*Itt az öreg révész gazda
Feledi a vámot s révet,
Megelégszik azzal is, ha
Néha-napján egyet térhet...
Hadd lássa az irigy világ,
Hogy neki is akad dolga,
Hadd lássák, hogy mégis, mégis
Szükség van az ócska kompra!...*

*Odafennt a fordulónál
Szőke hajján a Tiszának
Vashid árnya ringatódzik...
Az utasok arra járnak.
Lassu kompra lekerülni
Az eszébe kinek jutna,
Mikor amott várni sem kell
S arra visz az ország-útja?!...*

*De azért az öreg révész
Bizva-bizik, hisz remélve,
Hogy az a mult visszafordul,
Hogy megvirrad még a révre!
Reménykedik... Nagy titokban
Azon jár a gondolatja:
Hátha egyszer az a vashid
Véletlenül leszakadna?!*

Dr. Szász István.

A rejtelmes sziget.

Regény. Irta: Verne Gyula, átdolgozta: Szász Károly.

(Folytatás.)

Az idő, midőn vele a vízre szállottak, felséges volt; a viz csöndes, úgy hogy a Mercy-folyón leuszva, bátran kimehettek a tengerre is. Nab fogta az egyik evezőt, Harbert a másikat, Pencroff pedig a kormányt. A part, a Mercy tengerbe folyása alatt nagy kanyarulatu öblöt alkotott, s abban oly bátorsággal evezhettek, mint valamely tóban. Mindenütt elég közel tartották magukat a parthoz, nehogy a hullám a sik vízre találja kiragadni. A partok gránit sziklafalai nagyszerű látványt nyújtottak szeszélyes szabálytalanságukban, vadregényes jellegükkel. Sehol a tenyészet semmi nyoma e merev sziklafalakon, mintha csak egy kőóriás meztelen karja volna ki-nyújtva s meggörbitve.

Három negyedórai hajózás után, mialatt amazok hárman az evezéssel voltak elfoglalva, Spilet pedig rajzónnal kezében a part görbületeit rajzolta le, s Smith Cyrus a partok figyelmes szemléletébe volt elmerülve, a naszád az öböl tulsó fokáig érkezett, s már ki akart egy fordulattal belőle evezni, midőn egy fekete pontot vettek észre. Amint közelebb hajtottak, kitünt, hogy ott valami megfeneklett.

— Én már látom, mi az! — kiálta Pencroff. — Egy hordó, meg egy láda. Lehet, hogy van is bennük valami.

Oda irányozták a csónakot. Csakugyan az volt, az ott már zátonyossá vált alacsony parton megfenekelve. Gyorsan kiugrottak a csónakból, s a nevezetes lelethez siettek.

— Itt hajótörésnek kellett történni — mondá Harbert.

— Ugy látszik — felelt a hirlapíró.

— Bontsuk föl — kiálta a tengerész türelmetlenül; — ki tudja, mi van bennök.

— Egy kis türelem — inté Cyrus. — Vegyük őket, ha lehet, a naszádunkra, s vigyük a lakásba. Kár volna elrontanunk e hordót, melynek még hasznát

vehetjük, itt pedig nincs műszerünk, hogy kár és rombolás nélkül fölbonthassuk.

Ez jó tanács volt; csak hogy a hordót és ládát a naszád nem bírta meg. Annálfogva kötelekkel vontatva vitték maguk után, s nem nagy erővel szépen oda vontatták a lakásuk közelében levő parthoz.

Miután hajótörésnek semmi egyéb nyoma, semmi hajórom a közelben nem mutatkozott, abban a feltevésben állapodtak meg, hogy a két darabot valamely szorongatott helyzetben levő hajóról, mint tulterhet, lökték le, s a hullám úgy hajtotta aztán ide és a hajó szerencsésen meg is menekült.

Mivel éppen kezdődött az apály, könnyű volt a csónakot a hordóval és ládával együtt szárazra vonszolni. Egyszeribe szerszámokat hoztak elő s a felbontáshoz fogtak, melynek eredményét mindnyájan a legnagyobb kíváncsisággal várták.

A hordó és láda vasbádóg lemezzel volt körül erősítve, melyet nem volt nehéz lefejtetni, s azután jött a felbontás. Tartalmuk nemcsak teljesen kielégítette, hanem felül is multa várakozásukat. Mind olyan tárgyak voltak bennök, amiknek, kezdetleges háztartásukban, a legjobb hasznát vehették. Házi és kézi eszközök, fegyverek, műszerek, könyvek, ruhadarabok, amiket Spilett mind szépen jegyzékbe vett, míg a többiek, kivált Nab, minden darab kivételénél uj, meg uj örömmujjongásba tört ki. A többi közt egy teljes fotograf-készletet is találtak; néhány tuczat fehér ruhát, a könyvek közt egy bibliát, néhány térképet stb.; egy pár puská, szegletmérő, hőmérő s más hasznos műszerek nem kisebb örömet okoztak.

Feltűnő volt, hogy az eszközökön a gyáros vagy készítő neve s az előállítás helye sehol sem volt följegyezve, úgy hogy rá nem jöhettek, mely nemzet fiainak köszönhetik a becses leleményt; de hogy nem maláj-kalózoknak, azt könnyű volt belátni.

— Valóban, semmi sem hiányzik! — mondá Spilett Gedeon, mikor a leltározást befejezte.

— Csak egy dolog! — sóhajtá Pencroff.

— Ugyan mit kívántál volna még? — kérde tőle Harbert.

— Hát egy pár font dohányt!

Éppen vasárnap levén aznap, ezt jelnek vették arra, hogy a talált bibliából olvassanak is valamit.

— Nyissuk ki találomra, — mondá Pencroff, aki egy kissé babonás volt — s lássuk meg, mit mond.

Smith Cyrus úgy tett, s e verset olvasá az Ujtestamentomból a Máté VII. része, 8. verséből:

»Aki keres, az talál; aki kér, annak adatik; aki zörget, annak megnyitattik.«

Második fejezet.

Fel az egyik folyón, le a másikon; át az egész szigeten. Az ember nem járta erdők.

Másnap reggel, október 30-ika volt, minden készen állt a tervezett kirándulásra. Abban állapodtak meg, hogy csónakjukkal a Mercy-folyam mentén mennék fölfelé, amíg csak mehetnek; így aránylag fáradság nélkül teszik meg utjuk egy nagy részét s elelmi szert és fegyvereket könnyű szerrel vihetnek magukkal a sziget nyugati része felé, ahol még eddig soha nem jártak.

A dagály már fél órája megkezdődött, s a víz oly hatalmasan nyomult föl a folyó torkolatába,

hogy haladásukat tetemesen megkönnyebbitette. A dagály éppen a legerősebb volt, mert csak három nap volt holdtölte előtt; a csónak gyorsan haladt a vizen. Néhány perc mulva elérték az utolsó (nekik most első) könyököt, amit a folyó utja alkot, s ahol Pencroff, ezelőtt két hónappal, az első tutajt tákolta volt össze. E meglehetősen hegyes szegletű kanyarodás után a folyó több mértföld hosszúságban csaknem egyenes vonalu irányban haladt, s a sűrű erdők változatlan zöldje közt messzire volt látható.

A Mercy partjai felséges látványt nyújtottak. A fák szépsége a víz tükörében való visszaverődés által kétszereződni látszott. A hirlapíró, Harbert és Pencroff több ízben ki is szállottak a partra, hogy a sajátságos és dus növényzet közt vizsgálódjanak: nem találnak-e valami hasznos növényt? Top is velük ugrott ki mindig, s többnyire hajtott valamit a sűrűben. A többi közt egy pár tyukfélét is fogtak, és pedig elevenen, s magukkal vitték, hogy otthon baromfit is szaporítsanak. Növényeket is, ami csak használhatónak s a tenyésztésre érdemesnek látszott, gyökerestől kivettek s úgy vitték magukkal. Pencroff mind csak arra áhítozott, vajha dohányplántát találnának, de az eddig nem volt látható még sehol.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Szalóky János, Ipolyság, 8 korona 50 fillért; Bajnok Béla, Budapest, 9 korona 26 fillért; Ujváry Péter, Szegzárd, 9 korona 60 fillért; Sziklai László, Budapest, 10 korona 14 fillért; Gyuricza Antal, Bihar-Püspöki, 10 korona 20 fillért; Könyves Kálmán, K.-Félegyháza, 14 korona 74 fillért; Petykó András, Eger, 16 korona 39 fillért; Buzek Géza, Budapest, 16 korona 43 fillért; Tóth Ferencz, Anina, 16 korona 55 fillért; Kiss István, Kis-Czell, 16 korona 62 fillért; Puhm János, Kispeszt, 19 korona 79 fillért; Tankó István, Eger, 20 korona 50 fillért; Beller János, Kispeszt, 23 korona 28 fillért; Ehrlich József, Déva, 29 korona 20 fillért; Kocsis János, Budapest, 42 korona 88 fillért; Ellbogen Ferencz, Budapest, 59 koronát; Torzsás György, Temesvár, 60 korona 43 fillért; Vogyeráczky József, Budapest, 72 korona 26 fillért; Deutsch Jakab, Zágráb, 72 korona 40 fillért; de Rivó József, Bród, 83 korona 71 fillért; Bene János, Kassa, 116 korona 11 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — Grenda Pál, Szinóbbánya, február hóra; Kováts János, Losoncz, február és márczius hónapokra; Szász Zsófia, Győr, márczius hóra; Máté Mihály, Kolozsvár, márczius hóra; Gazsó Pál, Kula, márczius és április hónapokra; Székely László, Jólész, márczius és április hónapokra; Kovács István, Krassó, márczius és április hónapokra; Nemes István, Körösmező, márczius és április hónapokra; Kontics János, Porpác, márczius és április hónapokra; özv. Krajc Jánosné, Kövi, márczius és április hónapokra; Glázer Béla, Szolnok, márczius és április hónapokra; Szántó Zsigmond, Arad, márczius és április hónapokra; Oláh Gábor, Hajdu-Böszörmény, márczius és április hónapokra; Gulyás Mihály, Szarvas, május hóra; Kovács Antal, Tisza-Eszlár, április, május és június hónapokra; Halász Ferencz, Puszta-Poó, április, május és június hónapokra könyveltük.

Laptulajdonos: benedekfalvi Luby Gyula.

Felölös szerkesztő: Balassa Antal.